

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ „NICOLAE IVAN” CLUJ-
NAPOCA
ȘCOALA DOCTORALĂ „ISIDOR TODORAN”

**Formarea spirituală a adolescenților din
Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului:
Nevoile adolescenților și răspunsul Bisericii în
contextul culturii globale**

REZUMAT

Coordonator:
Prof. Univ. Dr. Ioan ANDREICUȚ (ÎPS Andrei)

Doctorand,
Pr. Vlad Cristian TODORAN

Cluj-Napoca

2025

CUPRINS

ABREVIERI	Error! Bookmark not defined.
INTRODUCERE	Error! Bookmark not defined.
Motivația alegerii temei.....	Error! Bookmark not defined.
Întrebările de cercetare	Error! Bookmark not defined.
Obiectivele cercetării.....	Error! Bookmark not defined.
Ipotezele de cercetare	Error! Bookmark not defined.
Metodologia utilizată.....	Error! Bookmark not defined.
Stadiul actual al cercetării	Error! Bookmark not defined.
Structura lucrării.....	Error! Bookmark not defined.
1. Formarea spirituală a adolescentului în lumina Sfintei Scripturi și a tradiției patristice	Error! Bookmark not defined.
1.1 Educația și formarea tinerilor în perioada Vechiului Testament	Error! Bookmark not defined.
1.2 Formarea spirituală a tânărului în Noul Testament	Error! Bookmark not defined.
1.3 Tinerii și tinerețea în literatura patristică.....	Error! Bookmark not defined.
2. Spiritualitatea ortodoxă și pastorația adolescenților în era pluralismului cultural	Error! Bookmark not defined.
2.1 Adolescența în fața crizei identitare și a relativismului valoric al lumii globalizate	Error! Bookmark not defined.
2.2 Mediul digital și influența sa asupra dezvoltării spirituale a adolescenților	Error! Bookmark not defined.
2.3 Influențele sociale asupra adolescenților: între conformism și criza de identitate	Error! Bookmark not defined.
3. Formarea spirituală a adolescenților prin programele pastoral-misionare și catehetice desfășurate de Patriarhia Română	Error! Bookmark not defined.
3.1 Proiectul „Hristos împărtășit copiilor” în Patriarhia Română	Error! Bookmark not defined.
3.1.1 <i>Nevoile și implicațiile programului „Hristos împărtășit copiilor” ...</i>	Error! Bookmark not defined.
3.1.2 <i>Contextul apariției proiectului</i>	Error! Bookmark not defined.
3.1.3 <i>Obiectivele catehetice și spirituale.....</i>	Error! Bookmark not defined.
3.1.4 <i>Evaluarea impactului programului</i>	Error! Bookmark not defined.
3.2 Proiectul „Alege școala”	Error! Bookmark not defined.
3.2.1 <i>Contextul apariției proiectului</i>	Error! Bookmark not defined.

3.2.2. Obiectivele proiectului	Error! Bookmark not defined.
3.2.3 Etapele proiectului „Alege Școala!”	Error! Bookmark not defined.
3.2.4 Rezultatele proiectului „Alege Școala!”	Error! Bookmark not defined.
3.3 Alte programe relevante pentru formarea spirituală a adolescenților organizate de Biserica Ortodoxă Română.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.1 Întâlnirea tinerilor creștini ortodocși (I.T.O)	Error! Bookmark not defined.
3.3.2 Taberele de vară cu tematică religioasă.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.3 Marșul pentru viață.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.4. Reflecții finale	Error! Bookmark not defined.
4. Dimensiunea formativ-duhovnicească a adolescenților în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.....	Error! Bookmark not defined.
4.1 Organigrama asociațiilor de tineret	Error! Bookmark not defined.
4.1.1 Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români – Filiala Cluj (A.S.C.O.R.)	Error! Bookmark not defined.
4.1.2 Asociația Tinerilor Creștini Ortodocși Români.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.2.1 A.T.C.O.R. - filiala Cluj-Napoca	Error! Bookmark not defined.
4.1.2.2 ATCOR Bistrița	Error! Bookmark not defined.
4.1.2.3 A.T.C.O.R. Gherla	Error! Bookmark not defined.
4.1.2.4. ATCOR Huedin.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.2.5. ATCOR Turda.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.2.6. ATCOR Beclean.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.2.7. ATCOR „Sfinții Martiri Năsăudeni” – Năsăud.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.2.8 Considerații finale	Error! Bookmark not defined.
4.1.3. Liga Tinerilor Creștini Ortodocși – Filiala Dej (L.T.C.O.R).....	Error! Bookmark not defined.
4.1.4 Alte asociații din cuprinsul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.4.1 Grupul parohial „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca (A.M.D.)	Error! Bookmark not defined.
4.1.4.2. Asociația TurdaTin	Error! Bookmark not defined.
4.1.4.3. Asociația „O cană cu apă” Feldru, Bistrița-Năsăud	Error! Bookmark not defined.
4.1.4.4. Asociația „Un dar mic pentru o bucurie mare” Beclean	Error! Bookmark not defined.
4.1.5 Liga Studenților din Cluj	Error! Bookmark not defined.
4.2 Centrul Misionar de tineret „Ioan Bunea” din Sângeroz-Băi.....	Error! Bookmark not defined.
5. Raport de cercetare. Studiu sociologic asupra adolescenților din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului: perspective, provocări și propuneri	Error! Bookmark not defined.
5.1 Metodologie:	Error! Bookmark not defined.
5.2 Instrumentul de culegere a datelor	Error! Bookmark not defined.

5.3 Proiect de cercetare	Error! Bookmark not defined.
5.3.1 Familie și Coabitare.....	Error! Bookmark not defined.
5.3.2 Confesiune și practici religioase.....	Error! Bookmark not defined.
5.4 Evaluarea rolului Bisericii în viața tinerilor	Error! Bookmark not defined.
5.5 Criticile tinerilor față de misiunea Bisericii	Error! Bookmark not defined.
5.5.1 Atitudinea Bisericii față de tineri	Error! Bookmark not defined.
5.5.1.1 Judecată și etichetare excesivă	Error! Bookmark not defined.
5.5.1.2 Rigiditate și lipsa adaptării la realitățile moderne	Error! Bookmark not defined.
5.5.1.3 Neîncrederea și marginalizarea tinerilor.....	Error! Bookmark not defined.
5.5.2 Dificultăți de comunicare și lipsa sprijinului adecvat.....	Error! Bookmark not defined.
5.5.2.1 Un limbaj inaccesibil și formalism excesiv	Error! Bookmark not defined.
5.5.2.2 Rigiditate în stilul de comunicare.....	Error! Bookmark not defined.
5.5.2.3 Insuficiența canalelor de dialog	Error! Bookmark not defined.
5.5.2.4 Lipsa unui sprijin emoțional autentic	Error! Bookmark not defined.
5.5.2.5 Absența unor mesaje personalizate pentru tineri	Error! Bookmark not defined.
5.5.3 Implicare insuficientă în viața tinerilor	Error! Bookmark not defined.
5.5.3.1 Lipsa activităților dedicate tinerilor.....	Error! Bookmark not defined.
5.5.3.2 Lipsa unei abordări proactive în atragerea tinerilor	Error! Bookmark not defined.
5.5.3.3 Lipsa unui mediu prietenos și incluziv	Error! Bookmark not defined.
5.5.3.4 Implicarea redusă în problemele reale ale tinerilor	Error! Bookmark not defined.
5.5.3.5. Lipsa unui rol activ al tinerilor în deciziile Bisericii	Error! Bookmark not defined.
5.5.4 Nevoia de modernizare și adaptare la realitățile contemporane	Error! Bookmark not defined.
5.5.4.1 Lipsa prezenței active în mediul online	Error! Bookmark not defined.
5.5.4.2 Nevoia de inovație în formatul slujbelor și evenimentelor religioase	Error! Bookmark not defined.
5.5.5 Neîncredere instituțională.....	Error! Bookmark not defined.
5.6 Nevoile tinerilor în raport cu misiunea Bisericii	Error! Bookmark not defined.
5.6.1 Organizarea de activități sociale și interactive pentru tineri	Error! Bookmark not defined.
5.6.2 Comunicare deschisă și adaptată tinerilor	Error! Bookmark not defined.
5.6.3 Modernizarea și prezența în mediul online.....	Error! Bookmark not defined.
5.6.4 Schimbare de abordare în relația cu tinerii	Error! Bookmark not defined.
5.6.5 Implicarea în problemele sociale și emoționale ale tinerilor	Error! Bookmark not defined.
5.7 Concluzii raport de cercetare.....	Error! Bookmark not defined.
5.8 Limitările metodologice	Error! Bookmark not defined.

6. Perspective pastorale și direcții strategice pentru formarea spirituală în contextul rezultatelor cercetării.....	Error! Bookmark not defined.
6.1. Sinteza concluziilor principale	Error! Bookmark not defined.
6.2 Direcții strategice pentru îmbunătățirea relației dintre Biserică și tineri	Error! Bookmark not defined.
6.2.1. O pastorație centrată pe dialog și ascultare	Error! Bookmark not defined.
6.2.2. Modernizarea comunicării și adaptarea limbajului	Error! Bookmark not defined.
6.2.3 Dezvoltarea activităților sociale și educaționale	Error! Bookmark not defined.
6.2.4. O prezență activă și relevantă în mediul online.....	Error! Bookmark not defined.
6.2.5. Implicarea tinerilor în deciziile comunității bisericești	Error! Bookmark not defined.
6.3 Rolul Bisericii în formarea spirituală a tinerilor – analiză teologică.....	Error! Bookmark not defined.
6.4 Concluzii și perspective de viitor	Error! Bookmark not defined.
7. CONCLUZIILE CERCETĂRII	Error! Bookmark not defined.
8. BIBLIOGRAFIE.....	276
Anexe.....	296

CUVINTE CHEIE:

Formarea Spirituală, Adolescenți, Nevoi, Misunea Bisericii Ortodoxe, Criză Identitară, Pluralism, Cercetare sociologică;

REZUMAT

Formarea spirituală a adolescenților în contextul culturii globale constituie o provocare majoră, dar și o misiune indispensabilă pentru viitorul Bisericii. Într-o lume în care valorile se relativizează, iar identitățile se fragmentează, adolescenții și tinerii resimt nevoia unui reper solid, care să le ofere direcție și sens. În fața acestei căutări profunde, Biserica este chemată să ofere nu doar răspunsuri, ci o întâlnire vie cu Hristos. Contextul postmodern¹ a dus la apariția unui pluralism cultural și religios care influențează profund formarea spirituală a adolescenților. Tot mai des, aceștia sunt puși în situația de a-și defini credința într-un mediu cultural divers, unde se manifestă tendințe sincretiste, relativism moral și lipsa unor repere clare. Acest cadru creează confuzie și nesiguranță în rândul tinerilor care caută adevărul și sensul vieții.

Adolescența reprezintă o perioadă delicată pe axa dezvoltării umane, cu provocări în privința educației religioase și formării spirituale. Adolescența marchează o transformare profundă în viața omului, fiind perioada în care sufletul caută sensul existenței și începe să pătrundă mai adânc în taina credinței. Mintea se deschide către înțelegerea adevărilor

dumnezeiești, iar sufletul simte chemarea spre comuniune cu Dumnezeu. Tânărul își pune întrebări esențiale despre menirea sa, despre veșnicie și despre lucrarea harului în viața lui. În această etapă, libertatea începe să fie asumată cu mai multă responsabilitate, iar relațiile cu semenii capătă o dimensiune morală și duhovnicească. Încercările și provocările vieții devin prilej de creștere duhovnicească, iar experiențele trăite modelează caracterul și întăresc credința.

Perioada adolescenței este o perioadă hotărâtoare în centrarea persoanei înspre credința religioasă. Chiar dacă în perioada pre-adolescenței și adolescenței (anii de liceu) se declanșează unele crize spirituale și existențiale care pot avea repercursiuni grave atât asupra persoanei cât și asupra societății, acum este și „perioada în care, de obicei, se pierde, se câștigă sau se capătă credința. Dumnezeu, încetând de a mai fi o reflectare a imaginii părintești, întruchipează atunci valoarea supremă în care se contopesc toate celelalte” – după cum afirma M. Debesse. Ca o perioadă de tranziție între copilărie și maturitate, adolescența se definește printr-o serie de trăsături specifice și generale care condiționează și determină procesul de cristalizare al personalității tânărului. Toate acestea, duc înspre o mulțime de definiții contradictorii privind această etapă a vieții – de aceea, se impune o cercetare deplină și amănunțită a subiectului. Definițiile oferite de către unii specialiști în diverse domenii de cercetare sunt deosebit de importante asupra caracterului complex și inedit al acestei vârste.

Lucrarea de față își propune să analizeze nevoile reale ale adolescenților în raport cu misiunea Bisericii Ortodoxe și să identifice direcții concrete pentru formarea lor spirituală, adecvate provocărilor din societatea contemporană. Abordarea propusă va îmbina fidelitatea față de reperele teologice ale Ortodoxiei cu înțelegerea profundă a contextului psihologic, cultural și social în care trăiesc adolescenții.

Pentru această lucrare s-a stabilit atât un obiectiv general, cât și o serie de obiective specifice, menite să detalieze pașii necesari atingerii scopului propus. *Obiectivul general al tezei își propune să investigheze modul în care Biserica Ortodoxă contribuie (sau poate contribui) la formarea spirituală a adolescenților din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, în contextul culturii globale actuale.* Acest obiectiv presupune, pe de o parte, înțelegerea profundă a nevoilor spirituale, sociale și emoționale ale tinerilor din eparhie, iar pe de altă parte evaluarea răspunsului actual al Bisericii la aceste nevoi și formularea de soluții pastorale concrete pentru îmbunătățirea acestui răspuns. În esență, se dorește identificarea decalajelor existente între așteptările tinerilor și oferta pastorală a Bisericii, precum și găsirea modalităților de a reduce aceste decalaje, întărind legătura dintre tineri și viața bisericească.

Pentru a răspunde întrebărilor de cercetare și a verifica ipotezele formulate, am folosit o *metodologie preponderent cantitativă*, îmbinată cu elemente de *analiză calitativă*, adaptată subiectului studiat. Cercetarea poate fi caracterizată ca un *studiu de caz* concentrat asupra Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, folosind ca principal instrument de investigare chestionarul sociologic. În cele ce urmează, vom detalia designul metodologic, de la instrument și eșantionare până la procedurile de colectare și analiză a datelor, evidențiind totodată avantajele și limitele abordării alese. Instrumentul de cercetare a fost un chestionar structurat alcătuit din 25 de întrebări.

Aceste întrebări au fost concepute pentru a acoperi toate temele majore ale studiului: profilul respondentului (vârstă, gen, mediul de proveniență, educație etc.), relația personală cu credința (nivelul de religiozitate declarată, frecvența rugăciunii și a participării la slujbe), percepțiile despre Biserică (întrebări despre ce apreciază și ce nu, încrederea în Biserică, părerea despre relevanța ei), experiențe anterioare (dacă au fost implicați în activități de tineret organizate de Biserică, cum ar fi tabere, pelerinaje, coruri sau voluntariat), nevoi resimțite (întrebări despre ce așteptări au de la Biserică sau ce i-ar ajuta spiritual și emoțional) și sugestii de îmbunătățire (inclusiv o întrebare deschisă în care tinerii au putut formula cu cuvintele lor propuneri sau observații).

Chestionarul a fost gândit să fie completat anonim și relativ rapid (timp de completare ~10-15 minute), pentru a încuraja un număr cât mai mare de respondenți și sinceritatea răspunsurilor. Formatul a inclus itemi cu alegere multiplă, scale de evaluare (de exemplu, de la 1 la 5 pentru gradul de acord sau satisfacție) și câteva întrebări deschise scurte. În realizarea chestionarului, am ținut cont de validarea conținutului (fiind revizuit de doi specialiști – un teolog și un sociolog – pentru a ne asigura că întrebările sunt clare și relevante).

Eșantionul folosit a fost unul de conveniență, neprobabilistic, dat fiind constrângerile practice ale cercetării. Categoria țintă – adolescenții ortodocși din cuprinsul Arhiepiscopiei Clujului – este dificil de atins printr-o eșantionare probabilistică clasică (care ar fi presupus liste de populație, extrageri aleatorii etc.). În schimb, s-a optat pentru distribuirea chestionarului online, prin intermediul canalelor de comunicare disponibile: rețele sociale (Facebook, Instagram) frecventate de tineri din zonă, grupuri de tineret parohiale (WhatsApp, Facebook). De asemenea, au fost contactați profesori de religie și coordonatori de tineret din cele nouă protopopiate ale Arhiepiscopiei noastre, rugându-i să distribuie chestionarul elevilor din școli.

În acest demers, am evitat aplicarea chestionarului în contextele în care erau activi tineri care au luat contact cu misiunea Bisericii. *Am evitat crearea unor bule informaționale*

care ar fi putut afecta analiza finală a datelor. Această metodă de *snowball sampling* (eșantionare în bulgăre de zăpadă) a permis ca invitația la cercetare să se propage în rețelele de cunoștințe ale tinerilor. Repondentul tipic vizat a fost adolescentul cu vârsta între 14 și 35 ani, iar perioada de colectare a datelor a fost februarie 2023 – ianuarie 2024, oferind aproape un an întreg pentru obținerea unui număr suficient de răspunsuri. O durată extinsă a fost aleasă pentru a acoperi diferite momente din an (inclusiv perioade în care au loc evenimente dedicate tinerilor sau vacanțe, ce ar fi putut influența atât disponibilitatea de a răspunde, cât și atitudinile exprimate).

Perioada preadolescenței și a adolescenței este marcată de o frământare lăuntrică profundă, în care tinerii se confruntă cu întrebări esențiale legate de identitate, sens și orientare spirituală. Influențele mediului digital, presiunile sociale și modelele promovate de cultura contemporană adâncesc aceste căutări, afectând negativ procesul formării duhovnicești. Într-un asemenea context, simpla transmitere a unor cunoștințe religioase nu mai este suficientă. Adolescenții au nevoie de o călăuzire autentică spre trăirea credinței ca întâlnire vie cu Dumnezeu. Hristos nu este o idee abstractă sau o simplă referință doctrinară, ci Persoana vie care se descoperă celui care Îl caută cu inimă curată. Doar în relația personală cu El, adolescentul poate găsi adevărata lumină și poate pași pe cărarea care duce către Împărăția lui Dumnezeu.

Formarea spirituală autentică presupune angajarea întregii ființe – rațiune, voință și inimă – într-un parcurs de creștere în comuniune cu Dumnezeu. Această maturizare duhovnicească se împlinește în cadrul vieții liturgice și comunitare a Bisericii. Rugăciunea personală și obștească, Spovedania, Sfânta Împărtășanie și iubirea lucrătoare constituie mijloacele prin care sufletul tânăr se modelează și se întărește în credință. În acest demers, prezența părinților duhovnicești, a profesorilor de religie și a tinerilor mărturisitori ai credinței este de o importanță decisivă, căci mărturia trăită convinge și inspiră mai mult decât orice discurs teoretic. Biserica este chemată să fie loc al întâlnirii și al creșterii, un spațiu în care adolescenții să poată învăța, întreba, experimenta și aprofunda viața în Hristos. Parohiile vii și inițiativele tinerilor din organizații precum ASCOR, ATCOR sau LTCOR, oferă astfel de cadre în care credința devine o realitate trăită, nu doar mărturisită formal, iar formarea spirituală capătă consistență și rod.

Totodată, lucrarea își propune să evidențieze necesitatea unei formări spirituale solide pentru adolescenți, într-un context marcat de pluralism religios și de instabilitate identitară. Analiza se bazează pe fundamente biblice și patristice, dar și pe cercetarea sociologică realizată în cele nouă protopopiate ale Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, prin

aplicarea unui chestionar la peste o mie de respondenți. Scopul acestui demers nu este doar descrierea unei situații, ci propunerea unor răspunsuri pastorale viabile, care să sprijine concret misiunea Bisericii în lucrarea cu adolescenții de astăzi. Biserica este chemată să răspundă prin coerență, autenticitate și iubire. Adolescenții nu mai pot fi formați exclusiv prin metode clasice; este nevoie de o prezență vie și de o însoțire duhovnicească adaptată noilor realități. Privind înspre noile generații și pornind de la nevoile acestora, lucrarea de față aduce în prim-plan responsabilitatea Bisericii de a păstra nealterată comoara Sfintei Tradiții și, în același timp, de a traduce mesajul Evangheliei pe înțelesul generațiilor actuale.

Misiunea Bisericii rămâne aceea de a forma omul pentru Împărăția lui Dumnezeu. Prin educația religioasă, adolescenții și tinerii sunt învățați să trăiască Evanghelia în împrejurările zilnice, să asume credința ca pe o încredere deplină în Dumnezeu și să devină mădulare vii ale Trupului lui Hristos. Acesta este și obiectivul lucrării de față: să contribuie, prin analiză, reflecție și propunere pastorală, la formarea unei generații capabile să-L urmeze pe Hristos în mijlocul unei lumi în continuă schimbare.

Tinerii reprezintă prezentul și viitorul societății și, în mod special, al Bisericii. Din acest motiv, au nevoie de o atenție aparte, mai ales în prezent, când sunt expuși unui flux intens de informații și teorii ce promovează o viziune desacralizată asupra vieții. În acest context, orientarea lor devine adesea dificilă. Aceștia ocupă un loc esențial în planul lui Dumnezeu, fiind parte vie și dinamică a comunității ecleziale. În Biserică, rolul lor nu se limitează la asimilarea învățăturii creștine, ci include și implicarea activă în viața liturgică și misionară. De-a lungul timpului, educația lor spirituală a constituit o preocupare constantă, punându-se accent pe formarea unei conștiințe creștine solide, capabile să răspundă provocărilor lumii contemporane.

Tinerețea reprezintă o etapă esențială a vieții, situată între copilărie și maturitate, caracterizată prin procese de dezvoltare psihologică și fizică și prin integrarea treptată în viața socială. Într-un context contemporan în care dimensiunea spirituală este tot mai adesea marginalizată sau relativizată, tânărul se confruntă cu o tensiune interioară: respinge nonvaloarea și lipsa de autenticitate, dar manifestă un interes deosebit față de modelele care întruchipează principii solide și idealuri clare. Acest fapt demonstrează că tânărul se află într-o căutare profundă a propriei identități a unei relații vii cu Dumnezeu. Nevoia educației a devenit evidentă odată cu căderea protopărinților în păcatul neascultării, moment în care omul, lipsit de ajutorul harului divin, a resimțit necesitatea unui mijloc de orientare spre o existență binecuvântată. Acest mijloc s-a concretizat prin procesul formării și desăvârșirii prin educație. Fundamentele acestui demers sunt evidențiate în paginile Sfintei Scripturi, atât în

literatura didactică a Vechiului Testament, cât și în întreaga revelație divină, care oferă părinților exemple esențiale pentru îndrumarea copiilor pe plan spiritual și moral. Prin această dimensiune formativă, Sfânta Scriptură s-a impus de-a lungul timpului ca izvor fundamental al pedagogiei creștine, având un rol definitoriu în educația copiilor, adolescenților și tinerilor.

Motivul pentru care am ales această temă, ține de două mari coordonate: *noutatea acestei teme și utilitatea acesteia*. Originalitatea demersului constă în analiza aprofundată a modului în care această tensiune se manifestă și poate fi depășită printr-o sinteză între învățătura ortodoxă și realitățile cotidiene ale tinerilor din prezent. Lucrarea propune o perspectivă nouă asupra formării spirituale, care îmbină în mod echilibrat reperele teologice ale tradiției cu analiza contextului social actual și cu înțelegerea nevoilor concrete ale generației tinere din eparhie.

Noutatea temei reiese și din faptul că problematica propusă este puțin explorată în literatura de specialitate autohtonă. Prin investigarea realităților specifice Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, acest studiu umple un gol în cercetarea contemporană. El oferă un exemplu aplicat ce ar putea fi extins și în alte eparhii. Prin această cercetare, ne propunem să identificăm care sunt nevoile tinerilor în raport cu misiunea Bisericii Ortodoxe și ce așteptări au noile generații în relația cu Biserica. Modul de abordare al acestui fenomen conferă lucrării un caracter interdisciplinar și inovator. Cercetarea aduce, așadar, o contribuție originală și evidențiază modul în care Biserica poate dialoga eficient cu tendințele lumii globalizate, în vederea susținerii dezvoltării spirituale a noii generații.

Utilitatea practică a temei este evidentă și se manifestă pe multiple planuri. În plan pastoral, rezultatele așteptate ale cercetării vor oferi repere concrete pentru preoții, profesorii de religie și coordonatorii implicați în formarea adolescenților. O mai bună înțelegere a dificultăților și aspirațiilor spirituale ale tinerilor de astăzi va permite adaptarea strategiilor catehetice și a programelor misionare la realitățile curente. Acest lucru le va face mai atractive și mai relevante pentru generația tânără. De exemplu, constatările obținute pot sta la baza elaborării unor proiecte educaționale și duhovnicești inovatoare în parohii și școli, proiecte care să îmbine valorile perene ale Ortodoxiei cu limbajul și mijloacele accesibile generației digitale.

În plan social, tema are valoare prin stimularea dialogului dintre Biserică și tineri, dialog care contribuie direct la formarea lor spirituală într-o lume pluralistă. Cercetarea doctorală de față se dorește să ofere o perspectivă relevantă asupra formării spirituale a adolescenților și tinerilor care să răspundă concret cerințelor culturale actuale, fără a compromite bogăția și frumusețea Ortodoxiei.

În primul capitol, am încercat să surprindem temelia biblică și patristică a formării spirituale a tinerilor, oferind o analiză amplă a vârstei tinereții în lumina Sfintei Scripturi și a tradiției patristice. Capitolul debutează cu o incursiune în Vechiul Testament, unde am urmărit modul în care educația religioasă, principiile morale, autoritatea părintească și învățătura profetică au contribuit la modelarea caracterului tinerilor evrei. În această secțiune, am evidențiat și importanța legii divine, a înțelepciunii sapiențiale și a relației personale cu Dumnezeu în formarea duhovnicească. În partea a doua, am analizat contextul Noului Testament, în care tânărul este chemat la desăvârșire prin asumarea responsabilității personale și urmarea lui Hristos. Am subliniat atenția specială acordată tinerilor de Mântuitorul și Sfinții Apostoli, precum și apelul constant la curăție, credință și jertfelnicie. Ultima secțiune a capitolului tratează învățăturile Sfinților Părinți despre tinerețe, reliefând ispitele specifice acestei vârste, dar și virtuțile care pot fi cultivate în această etapă, cu numeroase referințe la autori precum Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Vasile cel Mare sau Clement Alexandrinul. Am analizat rolul pe care familia îl are în formarea spirituală a adolescentului și impactul pe care procesul formativ îl are în devenirea acestuia.

În al doilea capitol, am abordat formarea spirituală a adolescenților dintr-o perspectivă actuală, analizând provocările și riscurile cu care se confruntă în contextul pluralismului cultural și valoric al societății contemporane. Am început printr-o radiografie a adolescenței văzute ca etapă a crizei identitare, marcată de nesiguranță, relativism și influențe externe contradictorii. În această lumină, am explorat modul în care globalizarea, secularizarea și noile ideologii contribuie la instabilitatea emoțională și morală a tinerilor. În continuare, am analizat impactul mediului digital, evidențiind riscurile alienării, expunerii excesive și superficializării, dar și potențialul acestuia ca instrument de catehizare, conectare și informare spirituală. Am rezervat o secțiune specială presiunii sociale resimțite de adolescenți, punând accent pe fenomenul conformismului de grup, pe dorința de validare și pe dificultățile de a rezista tentațiilor moderne. Întregul capitol urmărește, să contureze un tablou realist al condiției adolescentului de azi și nevoia unei pastorații adaptate acestor realități. Secolul XXI nu inaugurează o realitate complet nouă, ci mai degrabă evidențiază sfârșitul unui mod de existență tradițional. Din punct de vedere spiritual, contextul actual amintește, în multe privințe, de universalismul și sincretismul epocii elenistice, în care multiple influențe culturale și religioase se întâlneau și se contopeau.

Omul contemporan trăiește într-o lume caracterizată de incertitudine și de o fragilitate identitară crescândă. Situația sa poate fi asemuită cu cea a unui călător care a traversat un teren înghețat și, odată cu venirea dezghețului, constată că suprafața pe care se afla începe să

se destrame, transformându-se într-un peisaj instabil, greu de traversat. În fața tendinței pluraliste, suprafața valorilor și a conceptelor tradiționale pare că se fragmentează, iar continuarea drumului devine anevoioasă pentru omul zilelor noastre. Există anumite voci lucide care afirmă că Occidentul european înaintează cu pași repezi pe un traseu al descreștinării, un fenomen în deplină desfășurare în fața căruia Bisericele încearcă să pună în lumină cele mai eficiente strategii misionare. În acest climat pluralist, reperele spirituale și valorile morale par să fie supuse unei presiuni continue de reconfigurare, ceea ce face ca parcursul formativ al adolescentului să fie mai dificil ca oricând. În fața acestor provocări, Biserica este chemată să ofere răspunsuri adecvate nevoilor societății actuale, o societate care se află „la una dintre cele mai mari răscruci ale istoriei”, după cum afirma și părintele Dumitru Stăniloae.

În al treilea capitol, am analizat în mod concret programele pastoral-misionare și catehetice desfășurate de Patriarhia Română, cu un accent special pe inițiativele dedicate adolescenților și formării lor duhovnicești. În mod detaliat, am prezentat programul „Hristos împărtășit copiilor”, un demers național de catehizare ce răspunde unei nevoi reale de educație religioasă sistematică. Am analizat fundamentele acestuia, motivația inițierii, obiectivele, structura și metodologia de aplicare, precum și rezultatele obținute. Mai mult, am tratat proiectul „Alege Școala!”, ca intervenție educațională și spirituală menită să prevină abandonul școlar, să formeze caractere și să promoveze valorile creștine în rândul copiilor, adolescenților și tinerilor. Am descris etapele desfășurării, obiectivele și impactul programului în eparhiile participante. Capitolul continuă cu alte inițiative semnificative precum Întâlnirea Tinerilor Ortodocși (ITO), taberele de vară cu tematică religioasă, Marșul pentru viață și activități care au contribuit la implicarea activă a tinerilor în viața Bisericii. Analiza urmărește evidențierea eforturilor Bisericii de a construi contexte vii, accesibile și formative pentru adolescenți, în care aceștia pot descoperi apartenența, sensul și chemarea lor spirituală.

Capitolul dedicat programelor desfășurate de Patriarhia Română pentru adolescenți evidențiază eforturile constante ale Bisericii de a oferi o educație spirituală adaptată provocărilor contemporane. Inițiativele implementate demonstrează preocuparea permanentă pentru formarea morală și duhovnicească a adolescenților și tinerilor, având ca scop crearea unui echilibru în dezvoltarea lor intelectuală, emoțională și spirituală. Prin astfel de programe precum, Biserica Ortodoxă Română le oferă adolescenților un cadru favorabil formării spirituale și sprijin în prevenirea fenomenelor sociale negative, inclusiv abandonul școlar sau

îndepărtarea de valorile religioase. Aceste inițiative continuă misiunea educativă a Bisericii, având rădăcini adânci în istoria cultural-religioasă a poporului român.

În fața provocărilor aduse de fenomenul pluralist care adesea promovează valori incompatibile cu principiile morale creștine, Biserica adoptă metode inovatoare de catehizare și susținere a tinerilor. Activitățile propuse îi ajută pe adolescenți să înțeleagă și să trăiască în mod autentic credința ortodoxă, integrându-se armonios în viața comunității bisericești. Prin implicarea în aceste programe, adolescenții descoperă vocația personală, își formează principii morale solide și dezvoltă o viață spirituală autentică, întemeiată pe valorile creștine.

Patriarhia Română completează educația oferită de familie și școală, asigurând adolescenților nu doar cunoștințe teoretice despre credință, ci și un cadru duhovnicesc în care aceștia se pot raporta la valorile ortodoxe împreună cu alți tineri. Aceste eforturi confirmă necesitatea educației religioase într-o societate dinamică și pluralistă, punând în lumină rolul fundamental al Bisericii în modelarea noilor generații. Pe termen lung, programele catehetice contribuie la formarea unei societăți întemeiate pe respect, solidaritate și iubire creștină. Mai mult decât o simplă inițiativă educativă, aceste programe reprezintă un angajament profund al Bisericii în formarea tinerilor ca viitoare mădulare ale Trupului lui Hristos. Ele oferă un punct de sprijin esențial într-o lume tot mai marcată de schimbări rapide și incertitudini, asigurând că generațiile viitoare vor avea repere clare pentru o viață autentic creștină.

În al patrulea capitol, am documentat realitățile concrete ale pastorației adolescenților în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, aducând în atenție structurile, asociațiile și proiectele active în acest spațiu eclesial. Am prezentat, pe rând, cele mai importante organizații de tineret, începând cu Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români – Filiala Cluj (ASCOR), continuând cu filialele ATCOR din Cluj-Napoca, Bistrița, Gherla, Huedin, Turda, Beclean și Năsăud, precum și cu Liga Tinerilor Creștini Ortodocși din Dej. Am adăugat și o secțiune despre grupurile parohiale și asociațiile cu vocație filantropică, cum ar fi „TurdaTin” sau „Un dar mic pentru o bucurie mare”. Un loc aparte l-am acordat Centrului Misionar pentru Tineret „Ioan Bunea” din Sângeorz-Băi, un spațiu esențial pentru taberele și formarea continuă a adolescenților. Capitolul oferă o imagine de ansamblu asupra unei rețele bine organizate de pastorație activă și dinamică, specifică Arhiepiscopiei Clujului, una dintre cele mai implicate eparhii în lucrarea cu tinerii.

În al cincilea capitol, am inclus dimensiunea aplicativă a lucrării prin prezentarea unui raport de cercetare desfășurat în rândul adolescenților din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Cercetarea a fost realizată pe baza unui chestionar aplicat la o eșantion de 1010 respondenți, vizând identificarea percepțiilor și așteptărilor adolescenților față de Biserică,

precum și a direcțiilor de îmbunătățire a misiunii pastorale. Am prezentat metodologia utilizată, instrumentul de lucru și structura tematică a chestionarului. Au fost analizate aspecte precum mediul familial, frecvența participării religioase, raportarea la confesiune, dar și elemente legate de sprijinul emoțional, comunicare, prezența online a Bisericii, nevoile sociale și așteptările neîmplinite. Capitolul reflectă, prin vocea tinerilor, care sunt dificultățile reale în relația lor cu Biserica, dar și deschiderea acestora față de o misiune autentică, sinceră, bazată pe implicare, dialog și însoțire duhovnicească.

În ultimul capitol, am sintetizat concluziile întregii lucrări și am formulat câteva direcții pentru revitalizarea relației dintre Biserică și tineri, în special în ceea ce privește adolescenții. Pornind de la cele evidențiate în capitolele teoretice și de la rezultatele cercetării empirice, am subliniat necesitatea unei pastorații centrate pe dialog, pe ascultare activă și pe construirea unei relații autentice între clerici și tineri. Am propus modernizarea comunicării prin adaptarea limbajului, diversificarea formelor de implicare, utilizarea inteligentă a mediului online și integrarea tinerilor în viața decizională a comunității. Totodată, am evidențiat rolul teologic și misionar al Bisericii în formarea spirituală a adolescenților, arătând că fidelitatea față de învățătura dogmatică a Bisericii poate coexista cu creativitatea pastorală și cu adaptarea în fața noilor realități sociale. Capitolul se încheie cu o privire către viitor, conturând premisele unei lucrări pastorale vii, profunde și relevante în sprijinul tinerilor generației de azi.

Vocația Bisericii în raport cu tinerii este, în esență, vocația iubirii și a slujirii pe urmele lui Hristos. Odată cu momentul Cinzecimii, Biserica s-a născut ca o comunitate deschisă tuturor vârstelor, iar glasul profetic al Scripturii ne amintește: „vărsa-voi Duhul Meu peste tot trupul, și fiii și fiicele voastre vor profeti, bătrânii voștri visuri vor visa iar tinerii voștri vedenii vor vedea.” (Il. 3,1). Tinerii nu sunt marginali în planul lui Dumnezeu, ci chemați să fie protagoniști în lucrarea Lui. Sfântul Apostol Pavel îi spunea ucenicului său Timotei: „Nimeni să nu disprețuiască tinerețile tale, ci fă-te pildă credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția.” (I Tim. 4,12), arătând că tinerii pot deveni ei înșiși modele de credință atunci când sunt sprijiniți și încurajați.

Însuși Domnul nostru Iisus Hristos ne oferă pildă de atitudine față de cei tineri prin cuvintele: „Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți” (Mc. 10,14). Această chemare răsună și astăzi, invitând Biserica să-și deschidă brațele părintești către noua generație, cu răbdare și blândețe. Vocația Bisericii este de a fi mamă duhovnicească pentru tineri, de a-i naște și crește

în credință, de a-i ocroti dar și de a le da aripi să zboare spre împlinirea propriilor talanți sub privirea lui Dumnezeu.

Necesitatea formării spirituale a adolescenților rezidă în participarea lor la viața lui Hristos și la comuniunea bisericească, spre desăvârșirea lor ca persoane. Nu este vorba doar de transmiterea unor cunoștințe religioase ori de impunerea unor norme morale, ci de călăuzirea sufletului tânăr spre întâlnirea vie cu Dumnezeu, spre descoperirea unei identități mai înalte decât oferă lumea: aceea de fiu sau fiică a Lui Dumnezeu prin har.

Formarea spirituală autentică le oferă tinerilor rădăcini adânci – încredințarea că sunt iubiți necondiționat de Dumnezeu și că aparțin unei familii spirituale – dar și aripi puternice, adică libertatea responsabilă de a se dezvolta, de a-și pune în valoare darurile, de a contribui la lume inspirându-se din valorile Evangheliei. În societatea fragmentată și adesea lipsită de repere stabile, formarea spirituală oferă acel nucleu identitar solid care îi ajută pe tineri să navigheze prin viață cu sens și să discearnă între efemer și etern, între falsele străluciri ale consumismului și adevărata bucurie care vine din iubire și credință.

Rolul slujirii pastorale în acest context contemporan devine, așadar, crucial. Preotul, dascălul de religie, coordonatorul de tineret – toți cei implicați în îndrumarea tinerilor – sunt chemați să fie icoane vii ale grijii lui Hristos pentru suflete. Astăzi, poate mai mult ca oricând, a fi păstor de suflete de tineri cere o inimă sensibilă și o minte deschisă. Slujitorul altarului nu mai este doar predicatorul de la amvon pe care tinerii îl ascultă în tăcere; el trebuie să devină însoțitorul lor de drum, capabil să meargă alături de ei pe cărările adolescenței – asemenea lui Hristos Cel Înviat care a mers pe drumul Emausului cu doi ucenici debusolați, explicându-le Scripturile și făcându-se cunoscut la frângerea pâinii. Preotul este chemat să știe să asculte mai întâi frământările tinerilor, să le explice cu delicatețe sensul celor sfinte și să îi ajute să Îl recunoască pe Dumnezeu lucrând în viața lor. Aceasta implică multă răbdare, empatie și creativitate.

Această cercetare ne-a întărit convingerea că tinerii reprezintă nu doar viitorul, ci și prezentul Bisericii. Întâlnirea cu gândurile, speranțele și chiar frământările lor, prin intermediul chestionarului și al dialogurilor, a fost mai mult decât un exercițiu academic – a fost o lecție de smerenie și de nădejde. Am descoperit că, de multe ori, sub aparenta lor retragere sau apatie față de cele sfinte, tinerii ascund întrebări neadresate și o foame autentică după absolut. Am simțit, indirect, bucuriile lor când vorbeau despre momente în care s-au simțit aproape de Dumnezeu, dar și durerea sau dezamăgirea când nu s-au simțit înțeleși de adulții din Biserică. Aceste mărturii ne-au determinat să reevaluăm anumite atitudini în slujirea pastorală și să căutăm a identificăm noi paradigme de comunicare pentru a fi mai mai

aproape de noile generații. În același timp, am devenit optimiști, văzând că generația tânără are atâtea semințe bune plantate în inimi, care așteaptă doar lumina și căldura potrivită pentru a crește.

În mod tainic, Biserica însăși învață și se transformă în relația cu tinerii. Fiecare generație de tineri aduce cu sine provocări noi, dar și o prospețime care înnoiește Trupul lui Hristos. Dacă știm să ascultăm glasul tinerilor, Biserica devine ea însăși mai viguroasă, „întinerită” de entuziasmul și întrebările lor. Este un schimb reciproc de daruri: tinerii primesc înțelepciunea și experiența celor maturi, iar cei maturi primesc entuziasmul, creativitatea și perspectiva proaspătă a tinerilor. Acest schimb este posibil doar într-o Biserică care cultivă comuniunea reală între generații.

Vocația Bisericii față de tinerii săi se poate rezuma la două cuvinte: iubire și nădejde. Iubire, manifestată prin grija necondiționată și jertfelnică de a-i educa și a-i însoți, și nădejde, pentru că în fiecare tânăr, oricât de rătăcit ar părea uneori, Biserica vede chipul lui Dumnezeu și posibilul viitor apostol al iubirii Sale. Misiunea formării spirituale a adolescenților este poate una dintre cele mai delicate, dar și dintre cele mai frumoase sarcini pastorale. Căci lucrând cu tinerii, Biserica lucrează cu însuși viitorul ei și cu ceea ce are omenirea mai curat și mai dornic de absolut. În tumultul și agitația lumii globale de astăzi, Biserica are menirea de a fi far călăuzitor și adăpost primitiv pentru tineri – un loc unde ei să găsească adevărul care îi face liberi, iubirea care îi vindecă și care le dă aripi.

Încheiem cercetarea de față cu gândul că am reușit să ne apropiem de ceea ce presupune identificarea așteptărilor și a nevoilor pe care tânără generație le are în raport cu misiunea Bisericii. Avem nădejdea că efortul depus va sluji, fie și în mică măsură, unei mai bune înțelegeri și împliniri a acestei nobile vocații a Bisericii, spre slava lui Dumnezeu și spre binele sufletelor încredințate grijii ei.

